

אולימפיאדת הלשון העברית החמישית

של החוג ללשון העברית ולבלשנות שמית

תשפ"ו

שאלון הגמר – לומדי עברית

חטיבה | כיתות ז'-ט'

שם פרטי ומשפחה: _____

ביתה: _____ בית ספר: _____

הנחיות: קראו את השאלות בקפידה. יש לכתוב את התשובות על דפי
השאלונים בכתב ברור.

מותר להשתמש בעט או בעיפרון.

****אין להשתמש בחומרי עזר****

1. האקדמיה ללשון העברית מזמינה בכל שנה את דוברי העברית לבחור את מילת השנה. השנה (תשפ"ו) בחרו אלפים במילה 'הביתה'.

יש רק משפט אחד שבו אפשר לכתוב 'הביתה'. מהו?

- א. מחכה לך.
- ב. מחכים לך.
- ג. לך, מחכים לך.
- ד. מחכה לך.

2. רון הלך לראיון עבודה, והתבקש לומר על עצמו גם תכונות חיוביות וגם שליליות. הוא אמר את התכונות הבאות: טוב לב, ישר, עצלנות, חביבות.

איזה משפט הכי הגיוני שייכתב עליו בסיכום הריאיון:

- א. הוא איש טוב לב, ישר, עצלן - אבל חביב.
- ב. הוא איש טוב לב, ישר, חביב - אבל עצלן.
- ג. הוא איש ישר, חביב, עצלן - אבל טוב לב.
- ד. הוא איש חביב, טוב לב, עצלן - אבל ישר.

3. שאלו את שקד "מה השעה?" בשעות שונות של היום. היא ענתה תמיד בעברית נכונה. מצד העברית, אחת התשובות שלה שונה מהאחרות.

א. איזו תשובה שונה מהאחרות?

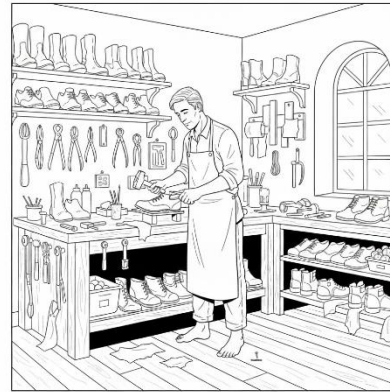

- א. השעה שבע חמישים ואחת.
- ב. השעה שמונה ועשרה.
- ג. השעה אחת עשרה שלושים ושמונה.
- ד. השעה שש עשרים וחמש.

ב. במה היא שונה מהאחרות?

4. ביטויים

א. איזה ביטוי אפשר לראות בציור?

ה. _____

ב. אתם צריכים לכתוב ביטוי באותה משמעות של הביטוי הקודם, אבל על נָשֶׁף:

השָׁף _____

- א. נשאר רעב.
- ב. שמח בחלקו.
- ג. מגיש אוכל.
- ד. הולך למטבח.
- ה. מתנהג יפה.

5. יוני הוא סָפָרן, לירן הוא סָפָר, מירי היא סוֹפֶרֶת ונטלי היא מְסַפֶּרֶת סיפורים. ארבעתם נפגשו בבית קפה. הם דיברו על סָפָרִים.

א. מי הכי סביר שהשתעמם בפגישה?

- א. יוני
- ב. לירן
- ג. מירי
- ד. נטלי

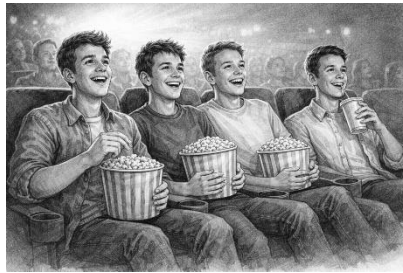
ב. הבן של מירי לא הצליח להירדם. מירי הציעה לו לִסְפּוֹר כבשים.

משמעות השורש בשם הפועל "לספור" במשפט הזה:

- א. היא כמו במקצוע – סָפָרָן.
- ב. היא כמו במקצוע – סָפָר.
- ג. היא כמו במקצוע – סוֹפֶרֶת.
- ד. היא כמו במקצוע – מְסַפֶּרֶת סיפורים.
- ה. היא לא כמו אף אחת מהמשמעויות האלה.

6. מתן אומר שהדבר שהוא הכי אוהב לעשות הוא ללכת לקולנוע עם חברים.

א. המילה **קולנוע** בנויה משתי מילים שקשורות לשני איברי גוף שונים.

המילה הראשונה היא _____, ואיבר הגוף שמתן והחברים משתמשים בו הוא _____.

המילה השנייה היא _____, ואיבר הגוף שמתן והחברים משתמשים בו הוא _____.

ב. מה **בוודאות** נכון לומר?

נכון / לא נכון

א. יש רק שני דברים שמתן אוהב לעשות.

נכון / לא נכון

ב. יש רק דבר אחד שמתן אוהב לעשות עם חברים.

נכון / לא נכון

ג. יש כמה דברים שמתן אוהב לעשות.

נכון / לא נכון

ד. מתן אוהב ללכת לקולנוע לבד.

נכון / לא נכון

ה. החברים של מתן אוהבים ללכת לקולנוע.

7. בכל משפט יש זוג פעלים מודגש. יש קשר בין כל זוג פעלים.

רק במשפט אחד אין אותו קשר. **באיזה משפט?**

א. **הצחקת** אותי כל כך. **צחקתי** בלי הפסקה.

ב. הם לא **המציאו** שום דבר חדש. הם **מצאו** דברים שאחרים כתבו והשתמשו בהם.

ג. מי **שגידל** את העצים פה, עשה עבודה טובה. הם **גדלו** כל כך יפה.

ד. **מחר נאכיל** את הדגים שלנו עוד פעם. הם כבר **אכלו** היום.

ה. המתנה הזאת **שימחה** אותי כל כך. **שמחתי** מהמתנה, ועוד יותר מהמילים החמות.

8. לפי כוונת הביטוי "אין עשן בלי אש", נכון לומר ש:

- א. אם אין עשן אין אש.
- ב. אין אש בלי עשן.
- ג. אם יש אש יש עשן.
- ד. אם יש עשן יש אש.

9. יהודה עמיחי, משורר ישראלי ידוע, כתב באחד מהשירים שלו:

"שלושה בנים היו לאברהם: ישמעאל ויצחק ויבכה..."

רק בשיר של עמיחי 'יבכה' הוא הבן של אברהם. אין שם כזה ואין בן כזה בתנ"ך.

א. מה משותף לשלושת השמות של בני אברהם בשיר?

ב. יש בעברית שמות חדשים הבנויים באותה דרך.

איזה שם בנוי באותה דרך?

- א. תָּאִיר
- ב. דוֹרִית
- ג. מְעִין
- ד. יוֹנִית

10. הינה שמות שנים עשר השבטים:

ראובן	שמעון	לוי
יהודה	יששכר	זבולון
דן	נפתלי	גד
אשר	יוסף	בנימין

כתבו את שם השבט, כמו בדוגמה - "שמעון":

שם השבט	על מי מדובר?
שמעון	דוגמה: הוא הקשיב + ון =
	א. אני ילד + לא שמאל =
	ב. ההפך מאין + כסף על עבודה =
	ג. הסתכלו + ילד =
	ד. שתי אותיות שכבות =

11. יש משחק מילים שישראלים אוהבים: הם ממציאים שמות, ולפי השמות אומרים במה כל אחד עובד. למשל: **אלי קופטר ואבי רון** הם טייסים, **אנה ליזה** היא פסיכולוגית, **מיכה זק** הוא ספורטאי, **אישימוטו** הוא נהג מונית ביפן.

לפי השמות האלה, מה יכולה להיות העבודה של **מתי נְתוּ?**

12. באיזה משפט השימוש במילת היחס "ל" שונה מבמשפטים האחרים:

- א. הוא אמר לי ללכת.
- ב. הוא רץ לי לכביש.
- ג. הוא הסביר לי את החומר.
- ד. הוא כתב לי מכתב יפה.
- ה. הוא נתן לי ספר.

13. אריק רצה לבחור דחליל שיעזור לו לגרש את הציפורים.

א. לפי המילים של כל דחליל, איזה דחליל הכי מתאים?

דחליל א	דחליל ב	דחליל ג	דחליל ד
ב ל	א מ	א ר	ע מ
ו כ	י ת	ת ע	ו פ
א א	ז ו	ן ב	פ ה
ו ן	ה ק	ו	ו
	ו	ת	
	ת		

ב. מה המשמעות הקרובה ביותר לפועל "לגרש"?

- א. להזמין מישהו לאכול
- ב. להביא מישהו הביתה
- ג. לומר למישהו ללכת
- ד. לשחק במגרש
- ה. לעזור לאחרים

14. אתמול חזרה קבוצת הספורטאים מתל אביב.

אפשר להבין את המשפט בשתי דרכים.

א. איזו מילה גורמת למשפט להיות דו-משמעי?

- א. אתמול
- ב. חזרה
- ג. קבוצת
- ד. הספורטאים
- ה. מתל אביב

ב. הסבירו:

15. הטבלה התבלבלה

יש בטבלה 16 מילים, אבל אין בה סדר.

מחברת	קנגורו	ספר	פיל
תפוח	עיפרון	אבא	תות
תפוז	חתול	דוד	אח
סבא	מנגו	ג'ירף	תיק

סדרו את המילים בארבע קבוצות, וכתבו מה המשותף לכל קבוצה:

קבוצה א: _____, _____, _____, _____

המשותף: _____

קבוצה ב: _____, _____, _____, _____

המשותף: _____

קבוצה ג: _____, _____, _____, _____

המשותף: _____

קבוצה ד: _____, _____, _____, _____

המשותף: _____

16. ביוון העתיקה השתמשו בשיטות ייחודיות שונות לרישום מספרים. לפניכם כמה

דוגמאות לשמות מספרים ביוונית עתיקה:

ios – 1 , pente – 5 , deka – 10 , hekaton – 100 , khilioi – 1000

השלימו את הטבלה שלפניכם: כתבו את המספר בספרות רגילות כמו בדוגמאות.

המספר ביוונית	המספר בספרות רגילות
$p^k k$	6000
$kp^h p$	
$kkhp^d d$	
hd	
$p^k p^h hddpii$	5627
hhii	